

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546
: ศึกษากรณีกลไกทางกฎหมายกับสัมฤทธิ์ผลของการคุ้มครองพยาน

นางสาวศิริเพ็ญ ตั้งทวีสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6772-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WITNESS PROTECTION IN CRIMINAL CASE ACT B.E. 2546
: STUDY OF THE LEGAL MEASURES AND THE ACHIEVEMENT OF
WITNESS PROTECTION

Miss Siripen Tangtaweesuko

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

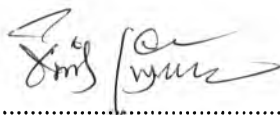
Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6772-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546: ศึกษากรณีกลไก
ทางกฎหมายกับสัมฤทธิ์ผลของการคุ้มครองพยาน
โดย นางสาวศิริเพ็ญ ตั้งทวีสุข
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวลนัด

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

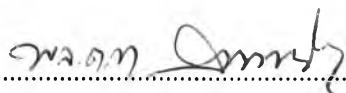
..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ)

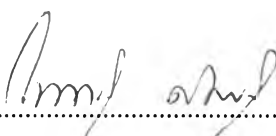
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวลนัด)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญ)

ศิริเพ็ญ ตั้งทวีสุข : พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546: ศึกษากรณีกลไกทางกฎหมายกับสัมฤทธิ์ผลของการคุ้มครองพยาน. (WITNESS PROTECTION IN CRIMINAL CASE ACT B.E. 2546: STUDY OF THE LEGAL MEASURES AND THE ACHIEVEMENT OF WITNESS PROTECTION) อ. ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญเษาศ,
อ.ที่ปรึกษาร่วม: พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวนนัค, 121 หน้า. ISBN 974-17-6772-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงมาตรการต่างๆที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการคุ้มครองพยานให้ได้รับความปลอดภัยสูงสุดอันเป็นการขจัดปัญหาการไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความโดยศึกษามาตรการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ประกอบกับศึกษาเทียบเคียงพระราชบัญญัติคุ้มครองความปลอดภัยและผลประโยชน์ของพยานบุคคลในคดีอาญาของประเทศฟิลิปปินส์

จากการศึกษา พบว่ามาตรการต่างๆที่พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 กำหนดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาที่อยู่ใหม่ การเปลี่ยนชื่อสกุล การจ่ายค่าเลี้ยงชีพ หรือการคุ้มครองความปลอดภัยก็เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยานว่าจะได้รับความปลอดภัยและชดเชยความเสียหายทางเศรษฐกิจที่พยานอาจได้รับ อันเป็นการขจัดปัญหาการไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความ แต่อีกนัยหนึ่งกลับพบปัญหาในเชิงบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับการรักษาความลับของพยานเมื่อมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และการไม่มีงบประมาณของตนเองในการใช้จ่าย ทำให้มาตรการต่างๆที่กำหนดขึ้นไม่อาจสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ทั้งยังพบปัญหาในเชิงกฎหมายหลายประการที่ยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยานว่าจะได้รับความปลอดภัย ผู้เขียนเห็นว่าควรเพิ่มมาตรการความปลอดภัยให้แก่พยาน โดยหลักเบื้องต้นให้พยานต้องเผชิญหน้ากับจำเลยโดยนำวิธีการสอบสวนและสืบพยานเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 ทวิ และมาตรา 172 ตริ มาปรับใช้เพื่อลดความหวาดกลัวของพยาน และเพิ่มมาตรการเร่งรัดกระบวนการพิจารณาคดีให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่รวดเร็วโดยกำหนดไว้เป็นสิทธิที่พยานพึงได้รับตามกฎหมายเพื่อลดระยะเวลาในการเสี่ยงภัยของพยาน นอกจากนี้ควรกำหนดให้การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (Obstruction of Justice) เป็นความผิดอาญาโดยเฉพาะเพื่อสร้างความเกรงกลัวให้แก่ผู้กระทำผิดและสร้างความเชื่อมั่นแก่พยานเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นการขจัดปัญหาการไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความและทำให้การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2547.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4586135934 : MAJOR LAWS

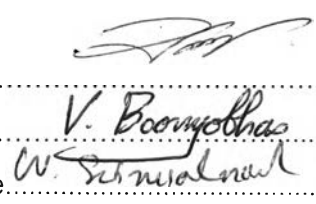
KEY WORD: WITNESS PROTECTION / CRIMINAL CASE / LEGAL MEASURES

SIRIPEN TANGTAWESUKO: WITNESS PROTECTION IN CRIMINAL CASE ACT B.E. 2546: STUDY OF THE LEGAL MEASURES AND THE ACHIEVEMENT OF WITNESS PROTECTION. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.VIRAPHONG BOONYOBHAS, THESIS COADVISOR: POLICE LIEUTENANT GENERAL WANCHAI SRINUALNAD, 121 pp. ISBN 974-1-6772-2.

This thesis is aimed at studying various witness protection measures provided by the Government in order to protect witness in the highest degree and to solve problem of no witness to testify. The study deals with measures under the Witness Protection in Criminal Case Act B.E. 2546 (2003) in comparison with the ones under the Witness Protection, Security and Benefit Act of the Philippines.

It is found from the study that measures under the 2003 Act, including provision of shelter, new identity, payment of living expenses and other safekeeping measures, are intended to ensure safety of the witness and to compensate the witness for economic loss in order to overcome the problem of no witness to testify. However, some difficulties in criminal justice administration, counting keeping secret of the witness when other agency involves and no budget in one's own agency, have caused such measures not so effective as they should be. Besides, a number of legal problems as well lessen confidence of the witness. The writer is of the opinion that more measures should be initiated as follows. The witness should not have to confront the accused, as applicable in the process of investigating and taking evidence of the child witness under the Criminal Procedure Code, Section 133 bis and Section 172 ter in order to reduce the witness's fear. The witness should be entitled to speedy trial in order to reduce the risky time. In addition, obstruction of justice should be criminalized in order to threaten the offender and to give more confidence to the witness. These recommended measures will end the problem of no witness to testify and will make the measures under the 2003 Act be more efficient.

Field of study.....Laws.....Student's signature
Academic year.....2547.....Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยให้คำแนะนำในการค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนคำปรึกษา และ แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่อย่างดี รวมถึงตลอดถึงสละเวลาอันมีค่าช่วยตรวจ แก้ไข ชี้แนะข้อบกพร่องและให้คำแนะนำต่างๆเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทั้งหลาย จนกระทั่งสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาและความเสียสละที่ท่านมีต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ พลตำรวจโทวันชัย ศรีนวลนัค ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และให้คำแนะนำเกี่ยวกับขอบเขตการทำวิทยานิพนธ์ที่เหมาะสม รวมทั้งให้ความเห็นทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยความเมตตาต่อผู้เขียนมาโดยตลอด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมรรวดี อังค์สุวรรณ ที่กรุณารับเป็นประธานการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญณ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณไพโรจน์ นิยมเดชา คุณแก้วดา พันธุ์อุไร และคุณนพรัตน์ พิริยนสรณ์ ที่มีส่วนช่วยให้ข้อมูล คำแนะนำ ความช่วยเหลือ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ตลอดจนมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา บุคคลในครอบครัว และคุณนฤทัศน์ มิวินทางกูร ผู้คอยสนับสนุน ผลักดัน และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 สมมติฐาน.....	3
1.5 การศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 แนวความคิดและมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน.....	5
2.1 คุณลักษณะของพยานบุคคล.....	6
2.1.1 ความหมายของพยานบุคคล.....	6
2.1.2 ความสามารถในการเป็นพยานบุคคล.....	7
2.2 บทบาทและความสำคัญของพยานบุคคลในคดีอาญา.....	8
2.3 ปัญหาและอุปสรรคของการได้มาซึ่งพยานบุคคล.....	11
2.3.1 บุคคลปฏิเสธการเป็นพยาน.....	11
2.3.2 พยานเกิดความสับสนในขณะที่เบิกความ.....	11
2.3.3 พยานเบิกความผิดพลาด.....	12
2.3.4 พยานกลับคำให้การ.....	12
2.3.5 พยานไม่ไปเบิกความ.....	12
2.3.6 พยานไม่กล้าชี้ตัวผู้ต้องหา.....	12
2.3.7 พยานมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง.....	13
2.3.8 พยานไม่เชื่อมั่นในกระบวนการคุ้มครองของรัฐ.....	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคล.....	13
2.4.1 เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการคุ้มครองพยานบุคคล.....	14
2.4.2 วัตถุประสงค์ของการคุ้มครองพยานบุคคล.....	16
2.4.3 รูปแบบการคุ้มครองพยานบุคคล.....	17
2.4.3.1 การคุ้มครองความปลอดภัยในกรณีทั่วไป.....	17
2.4.3.2 การคุ้มครองในกรณีพิเศษ.....	18
2.4.4 กฎหมายไทยเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองพยาน.....	20
2.4.4.1 การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาโดยใช้มาตรการต่างๆ ทางกฎหมาย.....	20
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายและการประสานความร่วมมือในการคุ้มครองพยานตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546.....	23
3.1 หลักเกณฑ์ปฏิบัติและการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ในคดีอาญาพ.ศ.2546.....	24
3.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทั่วไป.....	28
3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรการพิเศษ.....	29
3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน.....	30
3.1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์คำสั่งในการใช้มาตรการคุ้มครอง พยาน.....	32
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองพยาน.....	33
3.2.1 มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน.....	33
3.2.1.1 การเข้าสู่ระบบคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป.....	33
3.2.1.2 รูปแบบการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป.....	33
3.2.1.3 การสิ้นสุดการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป.....	35
3.2.2 มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน.....	35
3.2.2.1 ประเภทคดีที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษ.....	35
3.2.2.2 การเข้าสู่ระบบคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ.....	36
3.2.2.3 รูปแบบการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ.....	36
3.2.2.4 การสิ้นสุดการให้ความคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การประสานความร่วมมือในการคุ้มครองพยาน (Contact Out).....	38
3.4 ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน.....	40
3.4.1 ค่าตอบแทนให้แก่พยาน.....	41
3.4.2 ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ	43
3.5 การคุ้มครองพยานในประเทศฟิลิปปินส์.....	45
3.5.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าโครงการคุ้มครองความปลอดภัยและ	
ผลประโยชน์ของพยานบุคคลในคดีอาญา.....	47
3.5.2 วิธีการที่จะเข้าโครงการคุ้มครองความปลอดภัยและผลประโยชน์ของ	
พยานบุคคลในคดีอาญา.....	48
3.5.3 สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่พยานพึงได้รับจากโครงการคุ้มครองความ	
ปลอดภัยและผลประโยชน์ของพยานบุคคลในคดีอาญา.....	49
3.5.4 โทษสำหรับการคุกคามพยาน.....	51
3.5.5 การออกจากโครงการคุ้มครองความปลอดภัยและผลประโยชน์ของ	
พยานบุคคลในคดีอาญา.....	51
บทที่ 4 มาตรการทางกฎหมายกับสัมฤทธิ์ผลของการคุ้มครองพยานและแนวทางปรับปรุง	
แก้ไข.....	53
4.1 มาตรการคุ้มครองพยานของหน่วยงานรัฐก่อนมีการใช้พระราชบัญญัติ	
คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546.....	53
4.1.1 เจ้าพนักงานตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	54
4.1.2 สำนักงานอัยการสูงสุด.....	54
4.1.3 ศาลยุติธรรม.....	56
4.1.4 ราชทัณฑ์.....	58
4.2 มาตรการทางกฎหมายกับการสัมฤทธิ์ผลของการคุ้มครองพยานตาม	
พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546.....	60
4.2.1 ปัญหาในเชิงการบริหารงานยุติธรรม.....	62
4.2.1.1 การประสานงานกับหน่วยงานอื่น (Contact Out).....	62
4.2.1.2 งบประมาณ.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2 ปัญหาในเชิงกฎหมาย.....	67
4.2.2.1 การให้ความร่วมมือของพยาน.....	67
4.2.2.2 การเผชิญหน้าระหว่างพยานและผู้ต้องหาหรือจำเลยใน กระบวนการยุติธรรม.....	73
4.2.2.3 ระยะเวลาในชั้นกระบวนการยุติธรรม.....	75
4.2.2.4 การกำหนดฐานความผิดอาญา.....	77
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	81
รายการอ้างอิง.....	90
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546.....	94
ภาคผนวก ข. ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน สามัญ ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด กับพยานในคดีอาญา พ.ศ.2547.....	102
ภาคผนวก ค. พระราชบัญญัติคุ้มครองความปลอดภัยและผลประโยชน์ของพยาน บุคคลในคดีอาญา ของประเทศฟิลิปปินส์ (REPUBLIC ACT NO.6981 -Witness Protection, Security and Benefit Act).....	110
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	121